

Broj: UPI-01-430/21-39/36

Podgorica, 05.08.2022. godine

Savjet Agencije za zaštitu konkurencije na osnovu člana 19 stav 2 t. 6, 8 i 19 i člana 20f stav 1 tačka 5 Zakona o zaštiti konkurencije („Sl. list CG“, br. 44/12, 13/18 i 145/21) i člana 18 i 94 stav 4 Zakona o upravnom postupku („Sl. list CG“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), a u vezi sa čl. 5, 25 i 26 Zakona o kontroli državne pomoći („Sl. list CG“, br. 12/18), u ispitnom postupku utvrđivanja usklađenosti državne pomoći dodijeljene Društvu za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro Airlines" a.d. Podgorica (sada: Društvo za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro Airlines" a.d. Podgorica (Rješenjem St.br. 164/2021 od 28.04.2021. godine otvara se stečajni postupak)), pokrenutom po službenoj dužnosti Rješenjem br. UPI-05-430/21-39/3 od 09.04.2021. godine, a na osnovu Prijedloga rješenja VD direktora Agencije za zaštitu konkurencije, na sjednici održanoj 05.08.2022. godine donosi

R J E Š E N J E

1. UTVRĐUJE SE da je državna pomoć koja je nezakonito dodijeljena Društvu za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro Airlines" a.d. Podgorica (sada: Društvo za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro Airlines" a.d. Podgorica (Rješenjem St.br. 164/2021 od 28.04.2021. godine otvara se stečajni postupak)), u sljedećim iznosima:

- 2.824.000,00 eura, po osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-118 od 20.06.2019. godine;
- 3.800.000,00 eura, po osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-210 od 29.10.2019. godine;
- 501.641,21 eura, po osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-2641 od 20.05.2020. godine; i
- 79.060,23 eura, po osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-3062 od 11.06.2020. godine,

neusklađena sa Zakonom o kontroli državne pomoći („Sl. list CG“, br. 12/18).

2. NALAŽE SE Ministarstvu kapitalnih investicija (kao pravnom sljedbeniku Ministarstva saobraćaja i pomorstva) da bez odlaganja, a najkasnije u roku od četiri (4) mjeseca od dana prijema ovog rješenja, preduzme mjere neophodne za povraćaj neusklađene državne pomoći iz tačke 1. dispozitiva ovog rješenja od Društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro Airlines" a.d. Podgorica

(Rješenjem St.br. 164/2021 od 28.04.2021. godine otvara se stečajni postupak) u sljedećim iznosima:

- 2.824.000,00 eura, po osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-118 od 20.06.2019. godine;
- 3.800.000,00 eura, po osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-210 od 29.10.2019. godine;
- 501.641,21 eura, po osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-2641 od 20.05.2020. godine; i
- 79.060,23 eura, po osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-3062 od 11.06.2020. godine.

3. NALAŽE SE Ministarstvu kapitalnih investicija da u roku od dva (2) mjeseca od dana prijema ovog rješenja sačini i Agenciji za zaštitu konkurencije dostavi plan povraćaja neusklađene državne pomoći iz tačke 1. dispozitiv ovog rješenja, sa mjerama i rokovima za njegovu realizaciju ili obavještenje o preduzetim mjerama za povraćaj.

4. Društvo za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro Airlines" a.d. Podgorica (Rješenjem St.br. 164/2021 od 28.04.2021. godine otvara se stečajni postupak) **DUŽNO JE** da vrati neusklađenu državnu pomoć iz tačke 1. dispozitiva ovog rješenja.

5. Na iznose neusklađene državne pomoći iz tačke 1. dispozitiva ovog rješenja koju je Društvo za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro Airlines" a.d. Podgorica (Rješenjem St.br. 164/2021 od 28.04.2021. godine otvara se stečajni postupak) dužno da vrati, obračunavaju se kamate za period od dodjele svakog iznosa državne pomoći do dana donošenja ovog rješenja o povraćaju i plaćaju zatezne kamate u skladu sa zakonom kojim se uređuje zatezna kamata.

6. ODBIJA SE zahtjev punomoćnika Društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro Airlines" a.d. Podgorica (Rješenjem St.br. 164/2021 od 28.04.2021. godine otvara se stečajni postupak), advokata Mihaila Bojovića, za naknadu troškova postupka na ime pristupa na jednu odloženu i jednu održanu usmenu raspravu, po AT-u, uvećanu za PDV, kao neosnovan.

O b r a z l o ž e n j e

I POKRETANJE ISPITNOG POSTUPKA

Saglasno zakonskim nadležnostima, Agencija za zaštitu konkurencije (u daljem tekstu: „**Agencija**“) je Rješenjem br. UPI-05-430/21-39/3 od 09.04.2021. godine pokrenula ispitni postupak utvrđivanja usklađenosti državne pomoći dodijeljene Društvu za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro Airlines"

a.d. Podgorica (sada: Društvo za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro Airlines" a.d. Podgorica (Rješenjem St.br. 164/2021 od 28.04.2021. godine otvara se stečajni postupak)), sa registrovanim sjedištem na adresi Beogradska br. 10, Podgorica, Crna Gora, registrovanom u Centralnom registru privrednih subjekata pod brojem: 40008862, PIB: 02737175 (u daljem tekstu: „**Montenegro Airlines**“), u iznosu od 6.624.000,00 eura - 2019. godine i iznosima od 79.060,23 eura i 501.641,21 eura - 2020. godine, sa Zakonom o kontroli državne pomoći („Sl. list CG“, br. 12/18) (u daljem tekstu: „**Zakon**“).

Istim rješenjem naloženo je Ministarstvu kapitalnih investicija, kao pravnom sljedbeniku Ministarstva saobraćaja i pomorstva, da u roku od 30 dana od dana prijema tog rješenja, Agenciji dostavi sve podatke i informacije potrebne za ispitivanje usklađenosti državne pomoći dodijeljene Montenegro Airlines-u sa Zakonom.

Dodatno, saglasno članu 23 stav 1 Zakona, usljed sumnje da je dodijeljena nezakonita državna pomoć, Agencija je Rješenjem br. UPI-05-430/21-39/3 od 09.04.2021. godine (tačka 2. dispozitiva), naložila davaocu da, odmah po prijemu tog rješenja, privremeno obustavi dalju dodjelu državne pomoći Montenegro Airlines-u, do odlučivanja Agencije o usklađenosti pomoći sa Zakonom.

Agencija je pozvala sve zainteresovane strane da Agenciji dostave sve informacije i podatke značajne za njeno odlučivanje.

II PREDUZETE RADNJE U POSTUPKU

Imajući u vidu da Ministarstvo kapitalnih investicija nije postupilo po nalogu iz tačke 2. dispozitiva Rješenja br. UPI-05-430/21-39/3 od 09.04.2021. godine, Agencija je na osnovu člana 22 Zakona, uputila Ministarstvu kapitalnih investicija Zahtjev za izjašnjenje i dostavu podataka br. UPI-05-430/21-39/4 od 24.11.2021. godine, u vezi sa dodjelom sredstava Montenegro Airlines-u, u iznosu od 6.624.000,00 eura - 2019. godine i iznosima od 79.060,23 eura i 501.641,21 eura - 2020. godine. Postupajući po prednje navedenom zahtjevu, Ministarstvo kapitalnih investicija je dostavilo Odgovor na zahtjev za izjašnjenje i dostavu podataka br. 09-348/21-13100/2 od 09.12.2021. godine, zaveden kod Agencije pod br. UPI-05-430/21-39/7 od 13.12.2021. godine, u kome se navodi da po saznanjima Ministarstva kapitalnih investicija, tadašnje resorno ministarstvo, čije je Ministarstvo kapitalnih investicija pravni sljedbenik, uplatilo je u 2019. godini Montenegro Airlines-u iznos od 5.500.000,00 eura, uz koji je dostavljen Izvještaj o plaćanjima prema Montenegro Airlines-u za 2019. godinu i Zaključak Vlade Crne Gore br. 07-22 od 14.02.2019. godine, kojim je usvojena informacija o korišćenju sredstava planiranih Zakonom o budžetu Crne Gore za 2019. godinu za izmirenje prispjelih obaveza Montenegro Airlines-a i da je Vlada Crne Gore donijela Odluku o transferu sredstava Montenegro Airlines-u. U odnosu na iznose sredstava koji su uplaćena Montenegro Airlines-u u 2020. godini, Ministarstvo kapitalnih investicija je

dostavilo materijale koji su bili razmatrani na sjednicama Vlade Crne Gore - Predlog Informacije o obezbjeđivanju budžetskih sredstava Montenegro Airlines-u, za izmirenje troškova nastalih realizacijom specijalnih čarter letova za vrijeme prekida komercijalnog saobraćaja u periodu od 16. marta do 04. maja 2020. godine (akt br. 348/20-07-3077/2 od 07.05.2020. godine) i Predlog Informacije o obezbjeđivanju budžetskih sredstava Montenegro Airlines-u, za izmirenje troškova nastalih realizacijom specijalnih čarter letova (akt br. 348/20-07-3662/2 od 04.06.2020. godine) na osnovu kojih je zadužen tadašnji resor za finansije da uplati novac na račun Montenegro Airlines-a u iznosima od 79.060,23 eura i 501.641,21 eura.

Dalje, Agencija se obratila Privrednom sudu Crne Gore sa Zahtjevom za dostavu podataka br. UPI-05-430/21-39/17 od 14.02.2022. godine, u cilju dostavljanja Rješenja St.br. 164/2021 od 28.04.2021. godine, kojim je otvoren stečajni postupak nad stečajnim dužnikom Montenegro Airlines. Postupajući po navedenog zahtjevu Agencije, Privredni sud Crne Gore je podneskom St.br. 164/21 od 18.02.2022. godine, zavedenim kod Agencije pod br. UPI-05-430/21-39/19 od 21.02.2022. godine, dostavio ovjereno Rješenje St.br. 164/2021 od 28.04.2021. godine.

U daljem toku postupka, Agencija se obratila Zaštitniku imovinsko-pravnih interesa Crne Gore aktom br. UPI-05-430/21-39/16 od 07.02.2022. godine, radi dostave izjašnjenje iz dijela nadležnosti Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore na Rješenje br. UPI-05-430/21-39/3 od 09.04.2021. godine, kao i da dostavi sve relevantne podatke i dokumentaciju koju posjeduje, a koji su od značaja za rješavanje u predmetnoj upravnoj stvari, te da može ostvariti pravo da zatražiti učešće na usmenoj raspravi u predmetnom postupku. Postupajući po prednje navedenom aktu, Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa Crne Gore je dostavio podnesak RZ.br. 196/22 od 24.02.2022. godine, koji je zaveden kod Agencije pod br. UPI-05-430/21-39/20 od 28.02.2022. godine, u kome je istaknuto da je Rješenjem Privrednog suda Crne Gore, poslovne oznake St.br. 164/21 od 28.04.2021. godine, po predlogu povjerioca Uprave prihoda i carina Crne Gore, otvoren stečajni postupak nad stečajnim dužnikom „Montenegro Airlines” AD Podgorica, kojim rješenjem se pozivaju povjerioci stečajnog dužnika da u roku od 30 dana od dana objavljivanja oglasa o otvaranju stečajnog postupka, prijave svoja obezbijedena neobezbijeđena potraživanja. U nastavku tog podneska se navodi da je Ministarstvo kapitalnih investicija aktom br. 01-011/21-5009/1 od 12.05.2021. godine, obavijestilo Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore o pokrenutom postupku stečaja nad Montenegro Airlines-om, te ukazalo da je neophodno podnijeti prijavu potraživanja prema stečajno dužniku i u prilogu dopisa dostavilo Zaključke Vlade Crne Gore br. 07-22 od 14.02.2019. godine, br. 07-2641 20.05.2020. godine, br. 07-3062 od 11.06.2020. godine i br. 07-4022 od 20.08.2020. godine. Radi podnošenja prijave potraživanja prema stečajnom dužniku Montenegro Airlines, Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa Crne Gore se obratio Ministarstvu finansija i socijalnog staranja, koje ministarstvo je dopisom br. 01-7052/2021 od 25.05.2021. godine, dostavilo izjašnjenje i potrebnu dokumentaciju vezi sa isplatama u korist Društva „Montenegro Airlines” AD Podgorica, u 2017. godini, 2019. godini,

2020. godini, kao i za 2013., 2014. i 2015. godinu. Na osnovu dostavljene dokumentaciju i pribavljenog obračuna kamata od strane Centralne banke Crne Gore, Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa Crne Gore je podnio Prijavu potraživanja Privrednom sudu Crne Gore dana 28.05.2021. godine i dopunu prijave potraživanja dana 07.06.2021. godine, prema stečajnom dužniku Montenegro Airlines u ukupnom iznosu od 93.341.413,00 eura po osnovu glavnog duga i iznosa od 13.802.954,62 eura po osnovu zakonske zatezne kamate. Predmetno potraživanje obuhvata isplaćenu državnu pomoć za 2020. godinu u iznosu od 79.060,23 eura po Zaključku Vlade Crne Gore br. 07-3062 od 11.06.2020. godine i potraživanje u iznosu od 501.641,21 eura po Zaključku Vlade Crne Gore br. 07-2641 od 20.05.2020. godine, kao i isplaćenu državnu pomoć u 2019. godini u iznosu od 2.824.000,00 eura po Zaključku Vlade Crne Gore br. 07-118 od 20.06.2019. godine i potraživanje u iznosu od 3.800.000,00 eura po Zaključku Vlade Crne Gore br. 07-210 od 29.10.2019. godine, a koje potraživanje je predmet donijetog rješenja Agencije za zaštitu konkurencije broj UPI-05-430/21-39/3 od 09.04.2021. godine. S obzirom da je potraživanje Države Crne Gore osporeno od strane stečajnog upravnika aktom St.br. 164/21 od 11.06.2021. godine, od strane zakonskog zastupnika Države Crne Gore - Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, podnijeta je tužba Privrednom sudu Crne Gore, koja nosi poslovnu oznaku P.br.516/21, radi utvrđenja i osnovanosti potraživanja prema tuženom Montenegro Airlines-u, a po osnovu isplaćene državne pomoći u ukupnom iznosu o 93.341.413,00 eura na ime glavnog duga i po osnovu obračunate zakonske zatezne kamate iznosu od 13.802.954,62 eura, kojim iznosom su obuhvaćeni prednje navedeni iznosi iz 2019. godine i 2020. godine, te da je postupak pred Privrednim sudom u toku. Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa nije zatražio da mu se odobri učešće na usmenoj raspravi u predmetnom postupku.

Takođe, Agencija se obratila Ministarstvu finansija i socijalnog staranja sa Zahtjevom za dostavu podataka br. UPI-05-430/21-39/18 od 14.02.2022. godine, u cilju dostave dokumentacije po osnovu koje su dodijeljena, odnosno prenijeta sredstva koja su predmet ovog postupka, iz budžetske rezerve Montenegro Airlines-u, te ostavila rok u kome je potrebno dostaviti tražene podatke i dokumentaciju. Navedeni zahtjev Agencije je uredno dostavljen Ministarstvu finansija i socijalnog staranja dana 14.02.2022. godine, a kako po istom nije postupljeno, Agencija se obratila Ministarstvu finansija i socijalnog staranja Urgencijom za dostavu podataka br. UPI-05-430/21-39/21 od 10.03.2022. godine, i ostavila rok u kom je potrebno dostaviti tražene podatke i dokumentaciju. Navedena urgencija je uredno dostavljena 14.03.2022. godine, a po istoj do dana donošenja ovog rješenja Ministarstvo finansija i socijalnog staranja nije postupilo.

Dalje, Agencija se obratila Generalnom sekretarijatu Vlade Crne Gore sa Zahtjevom za dostavu podataka br. UPI-05-430/21-39/22 od 11.04.2022. godine, u cilju dostave dokumentacije, odnosno zaključaka Vlade Crne Gore, po osnovu kojih su dodijeljena, sredstva koja su predmet ovog postupka Montenegro Airlines-u. Po navedenom zahtjevu Agencije, Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore je dostavio podnesak br. 02-2157/2 od 15.04.2022. godine, zaveden kod Agencije pod br. UPI-05-430/21-39/23

od 18.04.2022. godine, u prilogu kojeg su dostavljeni Zaključak Vlade Crne Gore br. 07-3062 od 11.06.2020. godine, sa pratećom dokumentacijom i Zaključak Vlade Crne Gore br. 07-2641 od 20.05.2020. godine, sa pratećom dokumentacijom. U vezi sa materijalima koji se odnose na Zaključak Vlade Crne Gore br. 07-118 od 20.06.2018. godine i Zaključak Vlade Crne Gore br. 07-210 od 29.10.2019. godine, Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore je obavijestio ovaj organ da se obratio nadležnom ministarstvu s molbom da obavijesti da li je u međuvremenu, skinuta oznaka stepena tajnosti „INTERNO“, o čemu će blagovremeno obavijestiti Agenciju.

Kako Agencija do dana 01.06.2022. godine nije bila obaviještena o prednje navedenim činjenicama, vodeći računa o efikasnosti i ekonomičnosti ovog upravnog postupka, Agencija se obratila Generalnom sekretarijatu Vlade Crne Gore sa Zahtjevom za dostavu podataka br. UPI-05-430/21-39/24 od 01.06.2022. godine, u cilju dostave originala ili ovjerenih kopija Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-118 od 20.06.2019. godine, Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-210 od 29.10.2019. godine, Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-2641 od 20.05.2020. godine i Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-3062 od 11.06.2020. godine, kao i da Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore obavijesti Agenciju da li je prestala tajnost podataka u odnosu na Zaključak Vlade Crne Gore broj: 07-118 od 20.06.2019. godine i Zaključak Vlade Crne Gore broj: 07-210 od 29.10.2019. godine, te na koji način Agencija može da raspolaze sa istima. Postupajući po navedenom zahtjevu Agencije, Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore je dostavio podnesak br. 02-2157/6 od 08.06.2022. godine, zaveden kod Agencije pod br. UPI-05-430/21-39/25 od 08.06.2022. godine, u prilogu kojeg je dostavljena sljedeća dokumentacija:

- Zaključak Vlade Crne Gore br. 07-118 od 20.06.2019. godine; Izvještaj Komisije za ekonomsku politiku i finansijski sistem Vlade Crne Gore br. 07-002-2607 od 18.06.2019. godine; Informacija o problemima u funkcionisanju flote Montenegro Airlines a.d. Podgorica sa aspekta restauracije motora (kao prilog akta Ministarstva saobraćaja i pomorstva br. 344/19-07-5189/1 od 17.06.2019. godine), sa Molbom Montenegro Airlines-a za pozajmicu u iznosu od 2,824 mil. eura iz tekuće budžetske rezerve i pratećom dokumentacijom; i Rješenje Ministarstva saobraćaja i pomorstva br. 344/19-07-5189/2 od 17.06.2019. godine, kojim se označava tajnom „Informacija o problemima u funkcionisanju flote Montenegro Airlines a.d. Podgorica sa aspekta restauracije motora“ i određivanju stepena tajnosti „INTERNO“.
- Zaključak Vlade Crne Gore br. 07-210 od 29.10.2019. godine; Predlog informacije o problemima u funkcionisanju Montenegro Airlines-a AD Podgorica (kao prilog akta Ministarstva saobraćaja i pomorstva br. 344/19-01-8576/1 od 28.10.2019. godine), sa pratećom dokumentacijom; Dopis Ministarstva finansija br. 01-215/1 od 28.10.2019. godine; i Rješenje Ministarstva saobraćaja i pomorstva br. 344/19-07-8582/1 od 28.10.2019. godine, kojim se označava tajnom „Predlog informacije o problemima u funkcionisanju Montenegro Airlines-a AD Podgorica“ i određivanju stepena tajnosti „INTERNO“.

- Zaključak Vlade Crne Gore br. 07-2641 od 20.05.2020. godine; Izvještaj Komisije za ekonomsku politiku i finansijski sistem Vlade Crne Gore br. 07-002-2645 od 12.05.2020. godine; i Predlog informacije o obezbjeđivanju budžetskih sredstava Montenegro Airlines-u, za izmirenje troškova nastalih realizacijom specifičnih čarter letova za vrijeme prekida komercijalnog saobraćaja u periodu od 16. marta do 04. maja 2020. godine (kao prilog akta Ministarstva saobraćaja i pomorstva br. 348/20-07-3077/2 od 07.05.2020. godine), sa Molbom Montenegro Airlines-a za izmirenje troškova nastalih realizacijom specifičnih čarter letova za vrijeme prekida komercijalnog saobraćaja u periodu od 16. marta do 04. maja 2020. godine i pratećom dokumentacijom.
- Zaključak Vlade Crne Gore br. 07-3062 od 11.06.2020. godine; Izvještaj Komisije za ekonomsku politiku i finansijski sistem Vlade Crne Gore br. 07-002-3082 od 09.06.2020. godine; Predlog informacije o obezbjeđivanju budžetskih sredstava Montenegro Airlines-u, za izmirenje troškova nastalih realizacijom specifičnih čarter letova (kao prilog akta Ministarstva saobraćaja i pomorstva br. 348/20-07-3662/2 od 04.06.2020. godine), sa Molbom Montenegro Airlines-a za izmirenje troškova nastalih realizacijom specifičnih čarter letova i pratećom dokumentacijom; i Mišljenje Ministarstva finansija br. 03-9766/1 od 05.06.2020. godine.
- Rješenje Ministarstva kapitalnih investicija br. 01-011/20-9101/1 od 29.12.2020. godine, **o ukidanju tajnosti podataka** sa svih informacija koje su iz oblasti vazdušnog saobraćaja u Ministarstvu saobraćaja i pomorstva bile označene stepenom tajnosti „INTERNO“.

Agencija se obratila Generalnom sekretarijatu Vlade Crne Gore Zahtjevom za dostavu podataka br. UPI-05-430/21-39/26 od 13.06.2022. godine, kojim je zatraženo da se obavijesti ovaj organ da li je ukinuta oznaka tajnosti „INTERNO“ i sa Zaključka Vlade Crne Gore broj: 07-118 od 20.06.2019. godine i Zaključka Vlade Crne Gore broj: 07-210 od 29.10.2019. godine, te da li se Rješenje Ministarstva kapitalnih investicija br. 01-011/20-9101/1 od 29.12.2020. godine odnosi i na navedene zaključke. Postupajući po navedenom zahtjevu Agencije, Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore je dostavio podnesak br. 02-3699/2, zaveden kod Agencije pod br. UPI-05-430/21-39/27 od 21.06.2022. godine, kojim se izjasnio da je članom 19a stav 1 tačka 4 Zakona o tajnosti podataka („Sl. list CG“, br. 14/08, 76/09, 41/10, 40/11, 38/12, 44/12, 14/13, 18/14, 48/15 i 74/20) propisano da ako prestanak tajnosti podataka nije određen u skladu sa članom 18 ovog zakona, tajnost podataka prestaje istekom roka od dvije godine za podatke označene stepenom tajnosti „INTERNO“, te da shodno navedenom, imajući u vidu da je od donošenja Zaključka Vlade Crne Gore broj: 07-118 od 20.06.2019. godine i Zaključka Vlade Crne Gore broj: 07-210 od 29.10.2019. godine proteklo više od dvije godine, kao i da je Rješenjem Ministarstva kapitalnih investicija br. 01-011/20-9101/1 od 29.12.2020. godine, ukinuta tajnost podataka sa materijala povodom kojih je Vlada Crne Gore donijela naznačene zaključke, **istima je prestao stepen tajnosti i dostupni su za korišćenje.**

III USMENA RASPRAVA

Dana 17.01.2022. godine, sa početkom u 10:00 časova, u prostorijama Agencije je održana usmena rasprava u prisustvu Nele Marković, punomoćnice Montenegro Airlines-a, u svojstvu zainteresovanog lica, po punomoćju br. 353 od 11.01.2022. godine, zavedenim u Agenciji pod br. UPI-05-430/21-39/11 od 17.01.2022. godine, po uredno primljenom Pozivu za usmenu raspravu br. UPI-05-430/21-39/10 od 20.12.2021. godine (koji je upućen Montenegro Airlines-u, odnosno stečajnom upravniku Montenegro Airlines-a, Saši Zejaku, imenovanom Rješenjem Privrednog suda Crne Gore St.br. 164/2021 od 28.04.2021. godine, a u skladu sa pravnim položajem i statusom stečajnog upravnika, shodno Zakonu o stečaju). Po uredno primljenom Pozivu za usmenu raspravu br. UPI-05-430/21-39/9 od 20.12.2021. godine, Ministarstvo kapitalnih investicija, kao stranka u postupku, nije se odazvalo navedenom pozivu i nije opravdalo svoje odsustvo, kako je bilo opomenuto u navedenom pozivu za usmenu raspravu. Kako su ispunjeni uslovi za održavanje usmene rasprave, usmena rasprava je održana u odsustvu Ministarstva kapitalnih investicija.

Nakon što je objavljen predmet rasprave čitanjem Rješenja Agencije br. UPI-05-430/21-39/3 od 09.04.2021. godine, pristupilo se saslušanju punomoćnice zainteresovanog lica, od strane ovlašćenog službenog lica.

Stranci i zainteresovanom licu je omogućeno u pozivima za usmenu raspravu da saglasno odredbama člana 68 Zakona o upravnom postupku („Sl. list CG“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17) (u daljem tekstu: „**Zakon o upravnom postupku**“), ostvare pravo na razgledanje spisa predmeta u postupku pokrenutom Rješenjem Savjeta Agencije br. UPI-05-430/21-39/3 od 09.04.2021. godine. Punomoćnica Montenegro Airlines-a, zatražila je da izvrši uvid i razgledanje spisa predmeta, pa je istoj omogućeno da ostvari to pravo. Takođe, punomoćnica Montenegro Airlines-a, zatražila je kopiranje spisa predmeta i to Rješenja Savjeta Agencije br. UPI-05-430/21-39/3 od 09.04.2021. godine, što joj je i omogućeno.

Punomoćnica Montenegro Airlines-a, nakon što je opomenuta, upozorena i poučena u smislu člana 11 Zakona o upravnom postupku, načelo utvrđivanja istine, direktno na zapisnik je izjavila: „U toku postupka ću se izjasniti na navode predmetnog rješenja“. U daljem toku usmene rasprave ovlašćeno službeno lice je donijelo Rješenje da se izvrši uvid u akte, koji se izvode kao dokaz, i to kako slijedi: Rješenje o pokretanju ispitnog postupka br. UPI-05-430/21-39/3 od 09.04.2021. godine; Zahtjev za dostavu podataka br. UPI-05-430/21-39/4 od 24.11.2021. godine; i Odgovor na zahtjev za dostavu podataka Ministarstva kapitalnih investicija, zaveden u Agenciji pod br. UPI-05-430/21-39/7 od 13.12.2021. godine.

Na pitanje po kom pravnom osnovu i na osnovu kojeg akta je Montenegro Airlines dobio pozajmice od Ministarstva saobraćaja i pomorstva u iznosu od 6.624.000,00

eura u 2019. godini, te na pitanje po kom pravnom osnovu i na osnovu kojih akata je Montenegro Airlines dobio sredstva u iznosu od 501.641,21 eura i 79.060,23 eura u 2020. godini, punomoćnica Montenegero Airlines-a, izjavila je da imajući u vidu da je na tadašnjoj raspravi dobila kopiju Rješenja br. UPI-05-430/21-39/3 od 09.04.2021. godine, na narednoj raspravi bi pribavila sve podatke i informacije potrebne za rješenje, te je predložila da se usmena rasprava odloži.

Ovlašćeno službeno lice je na navedeni zapisnik donijelo Rješenje kojim se usmena rasprava odložila za 28.01.2022. godine, nakon čega je Agencija uputila Ministarstvu kapitalnih investicija Poziv za usmenu raspravu br. UPI-05-430/21-39/13 od 17.01.2022. godine.

Dana 28.01.2022. godine, sa početkom u 10:00 časova, u prostorijama Agencije, u pristupili su punomoćnici Montenegro Airlines-a, u svojstvu zainteresovanog lica, Nela Marković, po punomoćju iz spisa predmeta i advokat Mihailo Bojović, po ovlašćenu br. 160 od 22.09.2021. godine, zavedenim u Agenciji pod br. UPI-05-430/21-39/14 od 27.01.2022. godine, a po kom je ovlašćen i advokat Filip Jovović.

Ovlašćeno službeno lice je konstatovalo da usmenoj raspravi nije pristupila stranka, odnosno Ministarstvo kapitalnih investicija, a s obzirom da ovaj organ u momentu izrade Zapisnika o nastavku usmene rasprave br. UPI-05-430/21-39/15 od 28.01.2022. godine, nije imao dokaz da li je stranka uredno primila Poziv za usmenu raspravu br. UPI-05-430/21-39/13 od 17.01.2022. godine, te kako s tim u vezi nijesu bili ispunjeni uslovi za održavanje usmene rasprave, ovlašćeno službeno lice je na zapisnik o nastavku usmene rasprave donijelo Rješenje da se usmena rasprava odlaže, a da će se Ministarstvu kapitalnih investicija, kao stranci i Montenegro Airlines-u, kao zainteresovanom licu, uputiti pisani pozivi za narednu usmenu raspravu, kojima će biti obaviješteni o datumu i satnici održavanja naredne usmene rasprave.

Agencija je uputila Ministarstvu kapitalnih investicija i punomoćnicima Montenegro Airlines-a, Neli Marković, advokatu Mihailu Bojoviću i advokatu Filipu Jovoviću, pozive za usmenu raspravu br. UPI-05-430/21-39/30 od 27.06.2022. godine i br. UPI-05-430/21-39/31 od 27.06.2022. godine, te zakazala usmenu raspravu za 06.07.2022. godine u 10:00 časova. Punomoćnici Montenegro Airlines-a, Nela Marković i advokat Filip Jovović su prethodno dostavili saglasnosti zavedene kod Agencije pod br. UPI-05-430/21-39/28 od 27.06.2022. godine i br. UPI-05-430/21-39/29 od 27.06.2022. godine, kojima su izjavili da su saglasni da se kompletna pisana korespodencija u ovom postupku obavlja preko adrese punomoćnika advokata Mihaila Bojovića, prema adresi kako je navedeno u saglasnostima.

Dana 06.07.2022. godine, na nastavku usmene rasprave sa početkom u 10:04 časova u prostorijama Agencije, u pristupio je advokat Mihailo Bojović, punomoćnik Montenegro Airlines-a, u svojstvu zainteresovanog lica, po uredno uručenom pozivu za usmenu raspravu.

Ovlašćeno službeno lice je konstatovalo da se usmenoj raspravi nije pristupio predstavnik Ministarstva kapitalnih investicija, kao stranke u predmetnom postupku. Kako se po uredno uručenom Pozivu za usmenu raspravu br. UPI-05-430/21-39/31 od 27.06.2022. godine, stranka nije odazvala navedenom pozivu i nije opravdala svoje odsustvo, a kako je bila opomenuta u Pozivu za usmenu raspravu br. UPI-05-430/21-39/31 od 27.06.2022. godine, te s obzirom da se Pozivu za usmenu raspravu br. UPI-05-430/21-39/30 od 27.06.2022. godine, uredno odazvao predstavnik zainteresovanog lica, advokat Mihailo Bojović dok se punomoćnici Nela Marković i advokat Filip Jovović nijesu odazvali pozivu za usmenu raspravu i nijesu opravdali svoje odsustvo, kako su bili opomenuti u pozivu za usmenu raspravu, konstатовano je da su se stekli uslovi da se održi usmena rasprava u odsustvu stranke, pa je ovlašćeno službeno lice na zapisnik o nastavku usmene rasprave donijelo Rješenje da će se usmena rasprava održati u odsustvu stranke i punomoćnika Montenegro Airlines-a Nele Marković i advokata Filipa Jovovića.

Punomoćnik zainteresovanog lica, zatražio je da izvrši uvid i razgledanje spisa predmeta, pa je istom omogućeno da ostvari to pravo shodno odredbama člana 68 Zakon o upravnom postupku.

Na usmenoj raspravi se izvršio uvid u akte, koji su pročitani, a koji su izvedeni kao dokazi, i to: Rješenje o pokretanju ispitnog postupka br. UPI-05-430/21-39/3 od 09.04.2021. godine; Zahtjev za dostavu podataka br. UPI-05-430/21-39/4 od 24.11.2021. godine; Odgovor Ministarstva kapitalnih investicija br. UPI-05-430/21-39/7 od 13.12.2021. godine, sa priložima; Zahtjev za dostavu podataka br. UPI-05-430/21-39/16 od 07.02.2021. godine; Zahtjev za dostavu podataka br. UPI-05-430/21-39/17 od 14.02.2021. godine; Zahtjev za dostavu podataka br. UPI-05-430/21-39/18 od 14.02.2021. godine; Odgovor Privrednog suda Crne Gore br. UPI-05-430/21-39/19 od 21.02.2021. godine, sa prilogom; Odgovor Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore br. UPI-05-430/21-39/20 od 28.02.2021. godine, sa priložima; Urgencija za dostavu podataka br. UPI-05-430/21-39/21 od 10.03.2021. godine; Zahtjev za dostavu podataka br. UPI-05-430/21-39/22 od 11.04.2021. godine; Odgovor Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore br. UPI-05-430/21-39/23 od 18.04.2021. godine, sa priložima; Zahtjev za dostavu podataka br. UPI-05-430/21-39/24 od 01.06.2021. godine; Odgovor Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore br. UPI-05-430/21-39/25 od 08.06.2021. godine, sa priložima; Zahtjev za dostavu podataka br. UPI-05-430/21-39/26 od 13.06.2021. godine; i Odgovor Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore br. UPI-05-430/21-39/27 od 21.06.2021. godine.

Punomoćnik zainteresovanog lica, izjavio je na zapisnik o nastavku usmene rasprave sljedeće: „kao punomoćnik zainteresovanog lica najpre ukazujem da ova Agencija, imajući u vidu razloge iz rješenja kojim se inicira ovaj ispitni postupak, nije nadležna za odlučivanje u delu koji se odnosi na isplate u toku 2019. godine, obzirom da su iste vršene u skladu sa Zakonom o budžetu kojim je i realizacija ovih sredstava planirana.

Ukoliko eventualno, postoji sukob pravnih normi između dva Zakona, stava sam da takav sukob jedino može rešiti Ustavni sud Crne Gore. U konačnom, a na osnovu člana 100 Ustava Crne Gore, Vlada Crne Gore je dužna i stara se da sprovodi Zakon, što je u konkrentom i bio slučaj. Imajući u vidu isplate u toku 2020. godine, te na današnjoj raspravi provedene dokaze ovde je jasno da se nije radilo o državnoj pomoći već o naplati usluga, obzirom da je pravni predhodnik zainteresovanog lica od strane Vlade Crne Gore bio angažovan, radi obavljanja čarter letova u trenutku novonastale situacije pandemije Corona virusa a za šta su uredno ispostavljenje fakture. Nemam novih predloga za izvođenje dokaza.“

Po pristupanju saslušanja punomoćnika zainteresovanog lica, advokat Mihaila Bojovića, isti je direktno na zapisnik izjavio: „Kao kod predhodnih navoda, smatram da Agencija treba da obustavi ovaj ispitni postupak. Kada su u pitanju isplate iz 2019. godine, iste su predmet parničnog postupka pred Privrednim sudom Crne Gore.“

Prije zaključenja usmene rasprave, u konačnom prijedlogu, punomoćnik Montenegro Airlines-a, kao zainteresovanog lica je izjavio: „Predlažem da ovaj organ obustavi ovaj ispitni postupak utvrđivanja usklađenosti državne pomoći jer smatram da nije nadležan, kako je to navedeno na današnjoj usmenoj raspravi. Troškove postupka tražim na ime pristupa na jednu odloženu i danas održanu raspravu, po AT-u uvećano za PDV, o čemu dostavljam rješenje o registraciji za PDV.“

Zapisnik je pročitao i punomoćnik zainteresovanog lica na isti nije imao primjedbi.

Usmena rasprava je zaključena dana 06.07.2022. godine, u 10:24 časova.

U daljem toku postupka, Agencija je na osnovu člana 111 Zakona o upravnom postupku donijela Obavještenje o rezultatima ispitnog postupka br. UPI-05-430/21-39/33 od 15.07.2022. godine, koje je uredno dostavljeno Ministarstvu kapitalnih investicija i Obavještenje o rezultatima ispitnog postupka br. UPI-05-430/21-39/34 od 15.07.2022. godine, koje je uredno dostavljeno punomoćnicima Montenegro Airlines-a.

Na Obavještenje o rezultatima ispitnog postupka br. UPI-05-430/21-39/33 od 15.07.2022. godine, do dana donošenja ovog rješenja, Agenciji nije dostavljeno izjašnjenje, pri čemu je protekao rok od tri (3) dana na izjašnjenje na ovo obavještenje, a koji je odredio ovaj organ saglasno članu 112 st. 1 i 2 Zakona o upravnom postupku, pa je Agencija saglasno odredbi člana 112 stav 3 Zakona o upravnom postupku, donijela ovo rješenje bez izjašnjenja Ministarstva kapitalnih investicija.

Na Obavještenje o rezultatima ispitnog postupka br. UPI-05-430/21-39/34 od 15.07.2022. godine, do dana donošenja ovog rješenja Agenciji nije dostavljeno izjašnjenje, pri čemu je protekao rok od tri (3) dana na izjašnjenje na ovo obavještenje, a koji je odredio ovaj organ saglasno članu 112 st. 1 i 2 Zakona o upravnom postupku,

pa je Agencija saglasno odredbi člana 112 stav 3 Zakona o upravnom postupku, donijela ovo rješenje bez izjašnjenja punomoćnika Montenegro Airlines-a.

IV OPIS ZAKLJUČAKA

Kako su Agenciji od strane Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore dostavljeni Zaključak Vlade Crne Gore br. 07-118 od 20.06.2019. godine (u daljem tekstu: „**Zaključak 1**“), Zaključak Vlade Crne Gore br. 07-210 od 29.10.2019. godine (u daljem tekstu: „**Zaključak 2**“), Zaključak Vlade Crne Gore br. 07-2641 od 20.05.2020. godine (u daljem tekstu: „**Zaključak 3**“) i Zaključak Vlade Crne Gore br. 07-3062 od 11.06.2020. godine (u daljem tekstu: „**Zaključak 4**“) (u daljem tekstu Zaključak 1, Zaključak 2, Zaključak 3 i Zaključak 4 zajedno: „**Zaključci**“), sa pripadajućim materijalima, Agencija je izvršila uvid u iste.

Agencija je naročito imala u vidu da je Rješenjem Ministarstva kapitalnih investicija br. 01-011/20-9101/1 od 29.12.2020. godine, **ukinuta tajnosti podataka** sa svih informacija koje su iz oblasti vazdušnog saobraćaja u Ministarstvu saobraćaja i pomorstva bile označene stepenom tajnosti „INTERNO“, te podnesak Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore u kom je navedeno da kako je članom 19a stav 1 tačka 4 Zakona o tajnosti podataka („Sl. list CG“, br. 14/08, 76/09, 41/10, 40/11, 38/12, 44/12, 14/13, 18/14, 48/15 i 74/20) propisao da ako prestanak tajnosti podataka nije određen u skladu sa članom 18 ovog zakona, tajnost podataka prestaje istekom roka od dvije godine za podatke označene stepenom tajnosti „INTERNO“, te da shodno navedenom, imajući u vidu da je od donošenja Zaključka 1 i Zaključka 2, proteklo više od dvije godine, kao i da je Rješenjem Ministarstva kapitalnih investicija br. 01-011/20-9101/1 od 29.12.2020. godine, ukinuta tajnost podataka sa materijala povodom kojih je Vlada Crne Gore donijela naznačene zaključke, istima je prestao stepen tajnosti i dostupni su za korišćenje.

Zaključak 1

Vlada Crne Gore, na sjednici od 20. juna 2019. godine, razmotrila je Informaciju o problemima u funkcionisanju flote Montenegro airlines AD Podgorica, koju je dostavilo Ministarstvo saobraćaja i pomorstva (pravni prethodnik Ministarstva kapitalnih investicija) i koja je označena stepenom tajnosti „INTERNO“. S tim u vezi, Vlada je donijela sljedeće zaključke:

1. Vlada je usvojila Informaciju o problemima u funkcionisanju flote Montenegro Airlines AD Podgorica.
2. Vlada je odobrila pozajmicu za Montenegro Airlines AD Podgorica, u iznosu od 2,824 miliona eura, iz Tekuće budžetske rezerve, na period od 36 mjeseci, s tim da grejs period bude 12 mjeseci i da se dug isplati u 24 jednake rate.
3. Zadužuje se Ministarstvo finansija da, iz Tekuće budžetske rezerve, uplati

sredstva, u iznosu od 2,824 miliona eura, na račun Montenegro Airlines AD Podgorica.

Navedenom zaključku je prethodio Izvještaj Komisije za ekonomsku politiku i finansijski sistem Vlade Crne Gore br. 07-002-2607 od 18.06.2019. godine, kojim je predložen Zaključak 1.

Agencija je izvršila uvid u Informaciju o problemima u funkcionisanju flote Montenegro Airlines a.d. Podgorica sa aspekta restauracije motora, u kojoj se navodi sljedeće:

„Montenegro Airlines A.D. Podgorica se obratio dopisom br. 2385 od 24.04.2019. godine Ministarstvu saobraćaja i pomorstva sa molbom za pozajmicu u iznosu od 2,824 mil. eura iz tekuće budžetske rezerve za potebe restauracije motora.

Naime, prema upućenom dopisu, ukupne obaveze koje se tiču zakupa i popravki motora u 2018. i 2019. godini iznose 9,640 mil. eura, od čega je iz tekućeg poslovanja Montenegro Airlines A.D. obezbijedio ili će obezbijediti 5,565 mil. eura, budžetom za 2019. godinu obezbijedeno je 1,250 mil. eura, dok je za ostatak obaveza po osnovu restauracije motora neophodno obezbijediti finansiranje u iznosu od 2,824 mil. eura.

Kompanija nije u mogućnosti da iz redovnog poslovanja izmiri ukupne dospjele obaveze usled neplanirano većih troškova restauracije avio motora u odnosu na planirane.

To je situacija sa svim avio motorima koji su na prvoj generaciji Embraer-a. Troškovi veći od projektovanih za tzv. prvi shop motora su prouzrokovali teškoće kod velikog broja avio prevoznika u svijetu, koji koriste ove vazduhoplove. Stvarni troškovi imose 30-50% više od prve procjene, što je za ovu vrstu investicije veliki izdatak.

Imajući u vidu činjenicu da je u toku aktivnost na koncipiranju modela kojim bi se Kompanija rasteretila dugovanja iz prethodnog perioda, i da, kako je navedeno, nema mogućnosti da se iz tekućih priliva izmiri dospjele obaveze, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je ocijenilo Zahtjev osnovanim, imajući u vidu:

- da su postignuti značajni rezultati na planu konsolidacije i razvoja poslovanja Kompanije u prethodne dvije godine,
- da je u toku proces iznalaženja trajnog rješenja za održivi rast Kompanije,
- da bi prizemljenje dijela flote usled ovog problema izazvalo veliki problem u funkcionisanju Kompanije u visokoj ljetnoj sezoni 2019. godine.“

Zaključak 2

Na osnovu člana 10 Uredbe o Vladi Crne Gore („Službeni list CC”, br. 80/08, 14/17 i 28/18), Vlada Crne Gore je, 29. oktobra 2019. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade odlučila o:

1. Informaciji o problemima u funkcionisanju Montenegro Airlines-a AD Podgorica, koju je dostavilo Ministarstvo saobraćaja i pomorstva (pravni prethodnik Ministarstva kapitalnih investicija) i koja je označena stepenom tajnosti „INTERNO“. S tim u vezi, Vlada je donijela sljedeće zaključke:

1. Vlada je dala saglasnost za pozajmicu Montenegro Airlines-u AD Podgorica, u iznosu od 3,8 mil. eura, iz Tekuće budžetske rezerve, s tim da grejs period bude 12 mjeseci i dug isplati u 36 jednakih rata.
2. Zadužuje se Ministarstvo finansija da na račun Montenegro Airlines-a AD Podgorica, iz Tekuće budžetske rezerve, uplati sredstva, u iznosu od 3,8 mil. eura.

Agencija je izvršila uvid u Informaciju o problemima u funkcionisanju Montenegro Airlines-a AD Podgorica, u kojoj se navodi sljedeće:

„Montenegro Airlines AD Podgorica se obratio dopisom br. 6685 od 14.10.2019. godine Ministarstvu saobraćaja i pomorstva sa molbom za pozajmicu u iznosu od 3,8 mil. eura iz tekuće budžetske rezerve za potebe regulisanja tekućih obaveza prema inostranim dobavljačima.

Naime, manjak operativnih resursa zbog neplaniranog prizemljenja aviona F100 u vlasništvu MA, konstantno kašnjenje sa aspekta investicija u restauraciju motora tipa GE CF34-10E5 na avionima tipa Embraer u floti MA, koje je između ostalog nastalo i usled blokada računa od strane domaćih dobavljača, kao i visoka cijena avio-goriva, prouzrokovali su dodatne neplanirane troškove iznajmljivanja aviona/motora i nabavke goriva za otvaranje operativnog plana, i to u ukupnom iznosu od blizu 3,8 mil. eura za devet mjeseci tekuće godine.

Na osnovu navedenog, Kompanija nije u mogućnosti da iz redovnog poslovanja izmiri ukupne dospjele obaveze prema inostranim dobavljačima.

Inostrani dobavljači prema kojima je potrebno regulisati tekuće obaveze su: GECAS - za operativni lizing 2 aviona tipa Embraer i 1 motor tipa GE CF34-10E5; BNDES - za finansijski lizing 1 aviona tipa Embraer; Eurocontrol - za troškove preleta; DME aerodrom u Moskvi - za usluge zemaljskog opsluživanja i snabdijevanja gorivom; Willis Lease - za iznajmljivanje 2 motora tipa GE CF34-10E5; Embraer-u za djelove, SMATSA - za troškove preleta iznad Republike Srbije i Crne Gore i ostali.

Imajući u vidu činjenicu da je u toku aktivnost na koncipiranju modela kojim bi se Kompanija rasteretila dugovanja iz prethodnog perioda, i da, kako je navedeno, nema mogućnosti da iz tekućih priliva izmiri dospjele obaveze, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je ocijenilo Zahtjev osnovanim, a uvažavajući:

- da su postignuti značajni rezultati na planu konsolidacije i razvoja poslovanja

- Kompanije u prethodne dvije godine,
- da je u toku proces iznalaženja trajnog rješenja za održivi rast Kompanije,
 - da bi obustavljanje operacija usled ovih problema izazvalo niz negativnih posledica u daljem funkcionisanju Kompanije.“

Zaključak 3

Na osnovu člana 10 Uredbe o Vladi Crne Gore („Službeni list CG”, br. 80/08, 14/17 i 28/18), Vlada Crne Gore je, 14. maja 2020. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade odlučila o Informaciji o obezbjeđivanju budžetskih sredstava Montenegro Airlinesu, za izmirenje troškova nastalih realizacijom specijalnih čarter letova za vrijeme prekida komercijalnog saobraćaja u periodu od 16. marta do 4. maja 2020. godine, koju je dostavilo Ministarstvo saobraćaja i pomorstva (pravni prethodnik Ministarstva kapitalnih investicija). S tim u vezi, Vlada je donijela sljedeće zaključke:

1. Vlada je usvojila Informaciju o obezbjeđivanju budžetskih sredstava Montenegro Airlinesu, za izmirenje troškova nastalih realizacijom specijalnih čarter letova za vrijeme prekida komercijalnog saobraćaja u periodu od 16. marta do 4. maja 2020. godine.
2. Zadužuje se Ministarstvo finansija da, iz sredstava Tekuće budžetske rezerve, obezbijedi sredstava u iznosu od 501.641,21€, (na osnovu odgovarajuće dokumentacije i dostavljenih faktura) i uplati na žiro-račun Montenegro Airlinesa 520-9075-10.

Navedenom zaključku je prethodio Izvještaj Komisije za ekonomsku politiku i finansijski sistem Vlade Crne Gore br. 07-002-2645 od 12.05.2020. godine, kojim je predložen Zaključak 3.

Agencija je izvršila uvid u Informaciju o obezbjeđivanju budžetskih sredstava Montenegro Airlinesu, za izmirenje troškova nastalih realizacijom specijalnih čarter letova za vrijeme prekida komercijalnog saobraćaja u periodu od 16. marta do 4. maja 2020. godine, u kojoj se navodi sljedeće:

„Imajući u vidu novonastalu situaciju usled pandemije korona virusa (COVID 19) s kojom se bori cijeli svijet, zdravstvene vlasti Crne Gore su na predlog Svjetske Zdravstvene organizacije (SZO) donijele određene mjere radi suzbijanja i širenja pomenutog virusa.

Maja 2020. godine crnogorski nacionalni avio prevoznik je shodno odluci Nacionalno koordinacionog tijela za zarazne bolesti ukupno realizovao 53 specijalna čarter leta, o kojih su naplaćena samo 4 i tom prilikom ukupno prevezeno 2.712 putnika.

Preostali letovi odnose se na humanitarni-evakuacioni prevoz, shodno odluci Vlade Crne Gore tj. na povratak naših državljana iz inostranstva u zemlju.

Obustava komercijalnog vazdušnog saobraćaja ima za posljedicu da se Montenegro Airlines nalazi u nezavidnoj finansijskoj situaciji i da je izmirenje tekućih obavez dovedeno u pitanje.

Kako bi riješili problem finansijske prirode neophodno je da se uplati 501.641,21 euro za obavljene usluge u periodu od 18. marta do 01. maja 2020. godine.“

Montenegro Airlines je prethodno dostavio Ministarstvu saobraćaja i pomorstva Molbu za izmirenje troškova nastalih realizacijom specifičnih čarter letova za vrijeme prekida komercijalnog saobraćaja u periodu od 16. marta do 04. maja 2020. godine br. 2630 od 06.05.2020. godine.

Zaključak 4

Vlada Crne Gore, na sjednici od 11. juna 2020. godine, razmotrila je Informaciju u vezi izmirenja troškova nacionalne avio kompanije Montenegro Airlines AD Podgorica, nastalih realizacijom specijalnih čarter letova za vrijeme prekida komercijalnog saobraćaja u periodu od 5. maja do 1. juna 2020. godine, koju je dostavilo Ministarstvo saobraćaja i pomorstva. S tim u vezi, Vlada je donijela sljedeće zaključke:

1. Vlada je usvojila Informaciju u vezi izmirenja troškova nacionalne avio kompanije Montenegro Airlines AD Podgorica, nastalih realizacijom specijalnih čarter letova za vrijeme prekida komercijalnog saobraćaja u periodu od 5. maja do 1. juna 2020. godine.
2. Zadužuje se Ministarstvo finansija da, iz Tekuće budžetske rezerve, obezbijedi sredstva, u iznosu od 79.060,23€ (na osnovu odgovarajuće dokumentacije i dostavljene fakture) i uplati na žiro-račun Montenegro Airlinesa, broj: 520-9075-10.

Navedenom zaključku je prethodio Izvještaj Komisije za ekonomsku politiku i finansijski sistem Vlade Crne Gore br. 07-002-3082 od 09.06.2020. godine, kojim je predložen Zaključak 4.

Agencija je izvršila uvid u Informaciju u vezi izmirenja troškova nacionalne avio kompanije Montenegro Airlines AD Podgorica, nastalih realizacijom specijalnih čarter letova za vrijeme prekida komercijalnog saobraćaja u periodu od 5. maja do 1. juna 2020. godine, u kojoj se navodi sljedeće:

„Imajući u vidu novonastalu situaciju usled pandemije korona virusa (COVID 19) sa kojom se bori cijeli svijet, zdravstvene vlasti Crne Gore su na predlog Svjetske Zdravstvene organizacije (SZO) donijele određene mjere radi suzbijanja i širenja pomenutog virusa.

Shodno tome, na osnovu člana 55 stav 1 tač. 3 i 9 Zakona o zaštiti stanovništva o

zaraznih bolesti („Službeni list CG“, broj 2/18), na predlog Instituta za javno zdravlje Crne Gore, Ministarstvo zdravlja, donijelo je naredbu kojom se obustavlja komercijalni vazdušni saobraćaj.

Nakon obustave komercijalnog vazdušnog saobraćaja od 05. maja 2020. godine do 01. juna 2020. godine crnogorski nacionalni avio prevoznik je shodno odluci Nacionalno kordinacionog tijela za zarazne bolesti ukupno realizovao 4 specijalna čarter leta i to 1 za Frankfurt, 2 za Beograd i 1 vezana rotacija Beč-Cirih.

Letovi odnose se na humanitarni prevoz, shodno odluci Vlade Crne Gore tj. Nacionalno kordinacionog tijela za zarazne bolesti.

Obustava komercijalnog vazdušnog saobraćaja ima za posljedicu da se Montenegro Airlines nalazi u nezavidnoj finansijskoj situaciji i da je izmirenje tekućih obaveza dovedeno u pitanje.

Kako bi riješili problem finansijske prirode neophodno je da se uplati 79.060,23 euro za obavljene usluge u periodu od 05. maja do 01. juna 2020. godine.“

Montenegro Airlines je prethodno dostavio Ministarstvu saobraćaja i pomorstva Molbu za izmirenje troškova nastalih realizacijom specijalnih čarter letova za vrijeme prekida komercijalnog saobraćaja br. 2929 od 03.06.2020. godine.

V PRISUSTVO DRŽAVNE POMOĆI

U skladu sa Ugovorom o funkcionisanju Evropske unije, član 107 (1), definisano je da osim ako Ugovorima nije drugačije određeno, svaka pomoć koja je dodijeljena od strane države članice ili putem državnih resursa u bilo kojem obliku koja narušava ili prijeti da će narušiti konkurenciju dovođenjem u povoljniji položaj određenih preduzeća ili proizvodnju određene robe, u mjeri u kojoj utiče na trgovinu između država članica, nespojiva je sa unutrašnjim tržištem.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i Republike Crne Gore (u daljem tekstu: „SSP“) u članu 73 stav 1. tačka iii., definiše da je zabranjena svaka državna pomoć koja narušava ili prijeti da naruši konkurenciju favorizovanjem određenih privrednih društava ili određenih proizvoda. SSP dalje ustanovljava obaveze države Crne Gore u dijelu politike državne pomoći, i između ostalog, precizira da: svi postupci suprotni ovom članu će se ocjenjivati na osnovu kriterijuma koji proizlaze iz primjene pravila o konkurenciji koji se primjenjuju u Zajednici, posebno članova 81, 82, 86 i 87 (član 87 sada: član 107) Ugovora o osnivanju Evropske zajednice i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice.

Članom 2 Zakona, propisano je da je državna pomoć:

- 1) finansijska pomoć koja se direktno ili indirektno dodjeljuje iz državnog budžeta, odlukom Vlade Crne Gore, budžeta opštine, odlukom nadležnog organa opštine, uključujući fondove Evropske unije i druge javne fondove;
- 2) pomoć koja se dodjeljuje korisnicima koji obavljaju privrednu djelatnost, čime se dovode u povoljniji položaj u odnosu na druge učesnike na tržištu;
- 3) finansijska pomoć koja se ne pruža privrednim društvima pod istim uslovima, ili se pruža selektivno privrednim društvima na osnovu veličine privrednog društva, mjesta poslovanja ili mjesta registracije, ili je namijenjena jednom privrednom društvu;
- 4) pomoć koja ugrožava konkurenciju i utiče na trgovinu između Crne Gore i drugih država suprotno potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Da bi mjera predstavljala državnu pomoć moraju kumulativno biti ispunjena četiri uslova, odnosno: da je pomoć dodijeljena od strane države ili iz sredstava države, da predstavlja selektivnu ekonomsku prednost i da narušava ili prijeti da naruši konkurenciju i da utiče na trgovinu između država članica. S tim uvezi, Agencija je cijnila ispunjenost navedenih uslova u odnosu na mjere iz Zaključaka.

Javna sredstva - prednosti koje su direktno ili indirektno dodijeljene putem državnih sredstava mogu predstavljati državnu pomoć, a prenos državnih sredstava shodno tački 51. Obavještenja Komisije (EU) o pojmu državne pomoći iz člana 107 stav 1 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (2016/C 262/01) (u daljem tekstu: „**Obavještenje**“), koje se u Crnoj Gori primjenjuje kao Prilog 2f Pravilnika o listi pravila državne pomoći („Sl. list CG“, br. 35/14, 2/15, 38/15, 20/16, 33/20, 38/20, 53/20, 98/20, 130/20, 107/21, 131/21, 15/22 i 52/22) (u daljem tekstu: „**Pravilnik**“), može biti u raznim oblicima, poput direktnih bespovratnih sredstava, zajmova, garancija, direktnog ulaganja u kapital preduzetnika i koristi u naturi. Uvidom u Zaključke, s obzirom da je u istima navedeno da se sredstva obezbjeđuju i uplaćuju iz Tekuće budžetske rezerve, koja predstavljaju sredstva iz Budžeta Crne Gore, Agencija nalazi da se predmetna sredstva imaju smatrati javnim (državnim) sredstvima, te da je ispunjen uslov iz člana 2 stav 1 tačka 1 Zakona.

Ekonomska prednost - svaka ekonomska korist koju privredno društvo ne bi ostvarilo u uobičajenima tržišnim uslovima i u svom redovnom poslovanju, odnosno u nedostatku intervencije države, vodi ka ispunjenju ovog uslova. Prednost je prisutna kad god se finansijska situacija preduzetnika poboljša kao rezultat intervencije države pod uslovima koji se razlikuju od uobičajenih tržišnih uslova. Prisustvo državne pomoći u slučaju pozajmica iz 2019. godine, odobrenih i isplaćenih po osnovu Zaključka 1 i Zaključka 2, Agencija je utvrđivala primjenom Obavještenja. Tačkom 108. Obavještenja, propisano je da na isti način kao i za sve druge transakcije, zajmovi koje dodjeljuju javni subjekti (uključujući javne preduzetnike) mogu obuhvatati državnu pomoć ako nijesu u skladu s tržišnim uslovima. S obzirom da ni Zaključkom 1, ni Zaključkom 2 nije predviđen bruto ekvivalent bespovratnih sredstava, izračunat na

osnovu referentne stope koja je važila u trenutku dodjele pomoći, odnosno da u konkretnom slučaju nije uopšte utvrđena kamatna stopa, kao ni zaloga u korist države, Agencija je zaključila da je po osnovu navedenih pozajmica, društvo Montenegro Airlines steklo ekonomsku prednost. Prisustvo državne pomoći u slučaju subvencija iz 2020. godine, isplaćenih po osnovu Zaključka 3 i Zaključka 4, Agencija je utvrđivala primjenom tačke 92. Obavještenja, kojom je propisano da nediskriminišući tretman svih ponuđača, objektivni kriterijumi odabira i dodjele, dogovoreni prije procesa, neophodni su uslovi da bi se osiguralo da je transakcija koja proizilazi iz toga u skladu s tržišnim uslovima. Kako bi se garantovao jednak tretman, kriterijumi za odabir ugovora trebalo bi da omoguće objektivno upoređivanje i procjenjivanje ponuda. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju koja je prethodila donošenju Zaključka 3 i Zaključka 4, te kako cijena nije postavljena „*pari passu*” ili tenderskim transakcijama (u konkurentnom, transparentnom, nediskriminatornom i bezuslovnim tenderskom postupku), Agencija je našla da nijesu ispunjeni neophodni uslovi iz tačke 92. Obavještenja, odnosno da predmetne transakcije nijesu u skladu sa tržišnim uslovima, te je Agencija zaključila da je predmetnim subvencijama društvo Montenegro Airlines steklo ekonomsku prednost. Slijedom navedenog, ispunjen je i uslov iz člana 2 stav 1 tačka 2 Zakona.

Selektivnost mjere - podrazumijeva da se mjera primjenjuje samo na određene preduzetnike (njihove grupe) ili određene sektore, ili određene regione. Zapravo, svaka mjera države koja nije opšte prirode i koja nije dostupna svima pod jednakim uslovima (sadrži makar jedan diskriminišući element) predstavlja selektivnu mjeru. Tačkom 156. Obavještenja je propisano da kada države članice donesu pozitivne *ad hoc* mjere koje donose korist jednom ili više dobro identifikovanih preduzetnika (na primjer, dodjela novca ili imovine određenim preduzetnicima), obično je jednostavno zaključiti da su te mjere selektivne prirode, jer podrazumijevaju naklonjenost jednom ili više preduzetnika. U konkretnom slučaju, utvrđeni iznosi koji su uplaćeni Montenegro Airlines-u su selektivni, jer se odnose na samo jednog korisnika, samo jednu privrednu granu (avio-industriju) i samim tim ispunjen je i ovaj uslov, te se zaključuje da je ispunjen uslov iz člana 2 stav 1 tačka 3 Zakona.

Narušavanje konkurencije i uticaj na trgovinu između Crne Gore i drugih država - svaka mjera koja može poboljšati konkurentan položaj privrednog društva u odnosu na ostale privredne subjekte s kojima je u konkurenciji, narušava ili prijeti da će narušiti tržišnu konkurenciju na tržištu. Shodno tački 187. Obavještenja, u praktičnom smislu, narušavanje tržišne konkurencije u smislu člana 107 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, moguće je čim država dodijeli finansijsku prednost privrednom društvu u liberalizovanom sektoru u kojem to privredno društvo postoji, ili u sektoru u kojem bi mogla postojati tržišna konkurencija. Državna pomoć može da naruši tržišnu konkurenciju čak i ako ne pomaže korisniku državne pomoći da se proširi i stekne nove tržišne udjele, već ako je, kao u predmetnom slučaju, dodjela sredstava dovoljna da država svojom intervencijom omogućava zadržavanje privrednog društva na tržištu, koje bi, u tržišnim uslovima bilo primorano da izađe sa tržišta. Dodatno,

prednost dodijeljena preduzetniku koji djeluje na tržištu koje je otvoreno za tržišnu konkurenciju, a što je u konkretnom slučaju, obično se smatra narušavanjem tržišne konkurencije i može uticati na trgovinu između Crne Gore i drugih država. Pored navedenog, ispitujući mogućnost ispunjenosti uslova iz tačke 206. Obavještenja, Agencija je izvršila uvid na koje račune Montenegro Airlines-a su se uplaćivala predmetna sredstva i na osnovu dopisa Ministarstva finansija i socijalnog staranja br. 01-7052/2021 od 25.05.2021. godine, zaključila da su se sva predmetna sredstva uplaćivala na jedinstveni-isti račun (520-9075-10). S tim u vezi, a naročito u odnosu na sredstva dodijeljena po osnovu Zaključka 3 i Zaključka 4, uviđa se sve i u slučaju da su se navedena sredstva uplaćivala za obavljanje neekonomske djelatnosti Montenegro Airlines-a, neophodno je bilo postojanje odvojenog obračuna troškova kako bi se izbjeglo prenošenje javnih sredstava između neekonomskih i ekonomskih djelatnosti, što znači da je prethodno moralo biti obezbijeđeno da Montenegro Airlines vodi odvojene račune za ekonomsku djelatnost i za neekonomsku djelatnost, kako bi se onemogućilo unakrsno subvencionisanje (prelijevanje javnih sredstava na ekonomsku djelatnost), imajući u vidu da ukoliko se ne vode odvojeni računi (eng. „*clear separation of accounts*“), cjelokupna djelatnost podliježe pravilima o državnoj pomoći. Na osnovu iznijetog, Agencija nalazi da je ispunjen i uslov iz člana 2 stav 1 tačka 4 Zakona.

Predmet ispitnog postupka i ocjene Agencije su samo one mjere pomoći se odnose na korisnike državne pomoći, u smislu člana 3 stav 2 Zakona, kojim je propisana definicija ovog pojma - fizičko ili pravno lice, privredno društvo ili udruženje privrednih društava, koje koristi državnu pomoć u obavljanju privredne djelatnosti, Polazeći od zakonske definicije korisnika državne pomoći, te cijeneći činjenično stanje iz spisa predmeta, Montenegro Airlines se ima smatrati **korisnikom državne pomoći**.

Agencija je analizirala ispunjenosti kriterijuma iz člana 107. (1) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, odnosno člana 2 Zakona, i zaključila da sredstva dodijeljena po osnovu Zaključaka, predstavljaju **državnu pomoć** u smislu člana 2 Zakona.

Takođe, sredstva dodijeljena po osnovu Zaključaka, saglasno članu 4 stav 2 Zakona, predstavljaju **individualne državne pomoći** jer nijesu zasnovane na šemi državne pomoći i dodjeljuju se određenom korisniku za određeni projekat.

Na osnovu podneska Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore RZ.br. 196/22 od 24.02.2022. godine i dopisa Ministarstva finansija i socijalnog staranja br. 01-7052/2021 od 25.05.2021. godine, te kako je u odnosu na Montenegro Airlines Rješenjem Privrednog suda Crne Gore St.br. 164/2021 od 28.04.2021. godine, otvoren stečajni postupak u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj, zaključuje se da dugovi u odnosu na pozajmice dodijeljene po osnovu Zaključka 1 i Zaključka 2, nijesu isplaćivani. S obzirom na prednje iznijeto, Agencija nalazi da se cjelokupni iznosi predmetnih pozajmica imaju izračunavati kao ekvivalenti subvencija.

U vezi sa svim prednje iznijetim, Agencija nije prihvatila navode punomoćnika Montenegro Airlines-a, da Agencija nije nadležna za odlučivanje u dijelu koji se odnosi na isplate u toku 2019. godine, obzirom da su iste vršene u skladu sa Zakonom o budžetu kojim je i realizacija ovih sredstava planirana, te da ukoliko eventualno, postoji sukob pravnih normi između dva Zakona, takav sukob jedino može riješiti Ustavni sud Crne Gore, kao i da je na osnovu člana 100 Ustava Crne Gore, Vlada Crne Gore dužna i stara se da sprovodi Zakon, što je u konkrentom i bio slučaj. S obzirom da se Zakon o budžetu ne predstavlja akt na osnovu kojeg se korisniku neposredno, u skladu sa uslovima određenim istim aktom, može dodijeliti državna pomoć na određeno ili na neodređeno vrijeme i u određenom ili neodređenom iznosu, Agencija ne cijeni usklađenost navedenog zakona sa pravilima za dodjelu državne pomoći, već su u odnosu na isplate Montenegro Airlines-u iz 2019. godine, predmet utvrđivanja usklađenosti sredstva dodijeljena po osnovu Zaključka 1 i Zaključka 2, a koja predstavljaju individualne državne pomoći, kako je prethodno utvrđeno.

Takođe, Agencija nije prihvatila ni navode punomoćnika Montenegro Airlines-a, da se u odnosu na isplate u toku 2020. godine, nije radilo o državnoj pomoći, već o naplati usluga, obzirom da je pravni predhodnik zainteresovanog lica od strane Vlade Crne Gore bio angažovan, radi obavljanja čarter letova u trenutku novonastale situacije pandemije Corona virusa, a za šta su uredno ispostavljenije fakture. Ovi navodi nijesu prihvaćeni iz razloga što je zaključeno da nijesu ispunjeni uslovi iz tačke 92. Obavještenja, odnosno da transakcije po osnovu Zaključka 1 i Zaključka 2, nijesu u skladu sa tržišnim uslovima, te da u odsustvu odvojenog računovodstva u pogledu ekonomske i neekonomske djelatnosti Montenegro Airlines-a, cjelokupna djelatnost podliježe pravilima o državnoj pomoći, kako je prednje navedeno u obrazloženju ovog rješenja.

VI PRIVREDNO DRUŠTVO U POTEŠKOĆAMA

U skladu sa Zakonom i Smjernica o državnoj pomoći za spašavanje i restrukturiranje nefinansijskih privrednih društava u poteškoćama (2014/C 249/01) (u daljem tekstu: „**Smjernice**“), a koje a koje se primjenjuju u Crnoj Gori shodno Pravilniku, kao Prilog 2b Pravilnika, jasno je definisano kada se smatra da je određeno privredno društvo u poteškoćama, i to ako je bez intervencije države gotovo siguran prestanak njegovog poslovanja u kratkoročnom ili dugoročnom periodu.

U skladu sa tačkom 20. Smjernica, smatra se da je privredno društvo u poteškoćama ako je bez intervencije države gotovo siguran prestanak njegovog poslovanja u kratkoročnom ili dugoročnom periodu. Stoga se smatra da je privredno društvo u poteškoćama ako je ispunjen najmanje jedan od sljedećih uslova:

- a) U slučaju društva sa ograničenom odgovornošću ako je više od polovine njegovog upisanog osnovnog kapitala izgubljeno zbog akumuliranih gubitaka. To se događa kada se odbijanjem akumuliranih gubitaka od rezervi (i svih

drugih elemenata koji se generalno smatraju dijelom sopstvenih sredstava društva) dobije negativan kumulativni iznos koji prelazi polovinu upisanog osnovnog kapitala.

- b) U slučaju društva u kojem barem neki članovi imaju neograničenu odgovornost za dug društva: ako je više od polovine njegovog kapitala prikazanog u finansijskim izvještajima društva izgubljeno zbog akumuliranih gubitaka.
- c) Ako je privredno društvo predmet opšteg postupka zbog insolventnosti ili ispunjava kriterijume u skladu sa domaćim pravom da se protiv njega na zahtjev povjerilaca pokrene opšti postupak zbog insolventnosti.
- d) U slučaju privrednog društva koje nije MSP ako je tokom posljednje dvije godine:
 - i. odnos knjigovodstvenog duga prema kapitalu privrednog društva bio veći od 7,5 i
 - ii. EBITDA koeficijent pokriva kamata privrednog društva bio niži od 1,0.

U Informaciji o problemima u funkcionisanju flote Montenegro Airlines a.d. Podgorica sa aspekta restauracije motora koja je usvojena Zaključkom 1, navodi se da Montenegro Airlines nije u mogućnosti da iz redovnog poslovanja izmiri ukupne dospjele obaveze usljed neplanirano većih troškova restauracije avio motora u odnosu na planirane.

U Informaciji o problemima u funkcionisanju Montenegro Airlines-a AD Podgorica, koja je usvojena Zaključkom 2, navodi se da Montenegro Airlines nije u mogućnosti da iz redovnog poslovanja izmiri ukupne dospjele obaveze prema inostranim dobavljačima.

U Informaciji o obezbjeđivanju budžetskih sredstava Montenegro Airlinesu, za izmirenje troškova nastalih realizacijom specijalnih čarter letova za vrijeme prekida komercijalnog saobraćaja u periodu od 16. marta do 4. maja 2020. godine, koja je usvojena Zaključkom 3 i u Informaciji u vezi izmirenja troškova nacionalne avio kompanije Montenegro Airlines AD Podgorica, nastalih realizacijom specijalnih čarter letova za vrijeme prekida komercijalnog saobraćaja u periodu od 5. maja do 1. juna 2020. godine, koja je usvojena Zaključkom 4, navodi se da se Montenegro Airlines nalazi u nezavidnoj finansijskoj situaciji i da je izmirenje tekućih obaveza dovedeno u pitanje.

Na osnovu činjenica iznijetih u informacijama koje su usvojene Zaključcima, može se zaključiti da je Montenegro Airlines u vrijeme dodjele predmetne državne pomoći, ispunjavao kriterijume u skladu sa domaćim pravom da se protiv njega na zahtjev povjerilaca pokrene opšti postupak zbog insolventnosti, u smislu tačke 20. podtačka c) Smjernica, s obzirom da sve činjenice ukazuju da Montenegro Airlines nije bio u mogućnosti da odgovori na svoje dospjele obaveze.

Prednje navedenoj konstataciji u prilog ide da je Rješenjem Privrednog suda Crne Gore St.br. 164/2021 od 28.04.2021. godine, otvoren stečajni postupak nad stečajnim

dužnikom Montenegro Airlines. U tom rješenju se navodi da cijeneći ispunjenost uslova za pokretanje stečajnog postupka, sud je našao da su ispunjeni razlozi iz člana 12 stav 3 Zakona o stečaju ("Sl. list CG", br. 1/11, 53/16, i 1/22), za otvaranje stečajnog postupka nad stečajnim dužnikom, odnosno utvrđeno je da je stečajni dužnik trajnje nesposoban za plaćanje i ne može da odgovori svojim novčanim obavezama u roku od 45 dana od dana dospelosti obaveze, te da je potpuno obustavio sva plaćanja u periodu dužem od 30 dana neprekidno. Prednja činjenica je utvrđena na osnovu dokaza dostavljenih uz predlog povjerioca Uprave prihoda i carina Crne Gore, javno dostupnog spiska blokiranih pravnih lica, te iz izvještaja stečajnog upravnika koji je u bitnom naveo da stečajni dužnik ne obavlja djelatnost zbog koje je registrovan, da akumulira finansijske gubitke, da je obustavio sva plaćanja, da se računi istog, na dan 26.04.2021. godine, nalaze u blokadi 123 dana neprekidno za iznos od 21.626.663,896 eura, te da stečajni dužnik nije u mogućnosti da odgovori na svoje dospjele obaveze.

U prilog navedenom je i izjašnjenje nadležnog Ministarstva saobraćaja i pomorstva u dopisu br. 34/19-01-780/1 od 05.02.2019. godine, u kome se navodi da je tada zatraženi iznos od 5,5 miliona eura neophodan kako bi se kompanija sačuvala od stečaja i likvidacije, te je jasno da je ovo privredno društvo u poteškoćama, a što je navedeno u Rješenju Agencije br. UPI-05-430/19-72/27 od 19.04.2021. godine i u Rješenju Agencije br. UPI-01-430/21-37/9 od 06.05.2021. godine.

Dodatno, u vezi sa prethodnim, Agencija je izvršila uvid u Izvještaj menadžementa za 2019. godinu Montenegro Airlines AD Podgorica (dopunjeni) br. 2938 od 03.06.2020. godine, koji je javno dostupan na internet stranici Uprave prihoda i carina (<https://eprijava.tax.gov.me/TaxisPortal>), a u kom se navodi da se na osnovu analize solventnosti za period 2016. - 2019. godine, zaključuje da ovo privredno društvo u posmatranim godinama nije bilo solventno, odnosno da je bilansna vrijednost imovine Montenegro Airlines-a bila manja od ukupnih obaveza, te da je zaključak da ako bi se ovo privredno društvo likvidiralo i njegova poslovna imovina prodala po knjigovodstvenoj vrijednosti, ne bi postojalo dovoljno sredstava za izmirenje svih obaveza prema povjeriocima, odnosno Montenegro Airlines ne bi sačuvali sopstveni kapital.

Takođe, Agencija imala u vidu i praksu Evropske komisije, s obzirom da je Evropska komisija u Odluci u predmetu C 38/2007 Arbel Fauvet Rail, (SL L 238, 5.9.2008., str. 27) zaključila da, ako društvo ima negativan kapital, postoji *a priori* pretpostavka da su ispunjeni kriterijume iz Smjernica. Opšti sud takođe je zaključio u Presudi u predmetu Spojeni predmeti T-102/07 Freistaat Sachsen protiv Komisije i T-120/07 MB Immobilien i MB System protiv Komisije, [2010] ECR II-585, stavovi 95-106, da je društvo s negativnim kapitalom privredno društvo u poteškoćama. Navedeni stav je Evropska komisija zauzela i u Odluci 2015/494 od 9. jula 2014. o mjerama SA.32715 (2012/C) (ex 2012/NN) (ex 2011/CP) koje je dodijelila Slovenija za trgovačko društvo Adria Airways d.d..

Vodeći se prednje navedenom praksom Evropske komisije i Opšteg suda, Agencija je ispitivala da li je kapital Montenegro Airlines-a bio negativan. Uvidom u Izvještaj menadžementa za 2019. godinu Montenegro Airlines AD Podgorica (dopunjeni) br. 2938 od 03.06.2020. godine, Izvještaj menadžementa za 2018. godinu Montenegro Airlines AD Podgorica br. 1018 od 01.04.2019. godine i Izvještaj menadžementa za 2017. godinu Montenegro Airlines AD Podgorica br. 2021 od 16.04.2018. godine (sa finansijskim iskazima Montenegro Airlines-a), koji su javno dostupni na internet stranici Uprave prihoda i carina (<https://eprijava.tax.gov.me/TaxisPortal>), zaključeno je da se u istima u kontinuitetu navodi da kapital Montenegro Airlines-a u jeste negativan, iz čega proizilazi da je i u vrijeme dodjele predmetne državne pomoći, kapital Montenegro Airlines-a bio negativan.

Na osnovu sprovedene analize i izloženog, a u skladu sa Zakonom i kriterijuma propisanim Smjernicama, cijeneći dokumentaciju iz spisa predmeta, finansijske iskaze Montenegro Airlines-a, ocjene i stavove Agencije iznijete u ranije donijetim pravosnažnim rješenjima, a naročito u Rješenju Agencije br. UPI-05-430/19-72/27 od 19.04.2021. godine i Rješenju Agencije br. UPI-01-430/21-37/9 od 06.05.2021. godine, kojima je utvrđeno da je Montenegro Airlines evidentno bilo privredno društvo u poteškoćama u periodu 2019. i 2020. godine, te imajući u vidu činjenicu da je Montenegro Airlines dobio pomoć za restrukturiranje 2012. godine, Agencija nalazi da je evidentno da se u vrijeme dodjele državne pomoći koja je predmet ovog upravnog postupka, Montenegro Airlines imao smatrati **privrednim društvom u poteškoćama** u smislu Smjernica.

VII OCJENA USKLAĐENOSTI DRŽAVNE POMOĆI

Uzimajući u obzir da je Montenegro Airlines privredno društvo u poteškoćama, Agencija je pomoć dodijeljenu tom subjektu, cijenila u skladu sa pravilima za dodjelu državne pomoći koja su propisana Smjernicama.

Jedan od principa na kojima počivaju Smjernice, jeste načelo jedнократности pomoći (eng. „*one time-last time*“ princip). Tačkom 70. Smjernica je definisano da kako bi se smanjio moralni hazard, podsticaji za prekomjerno preuzimanje rizika i potencijalno narušavanje tržišne konkurencije, pomoć privrednim društvima u poteškoćama treba dodjeljivati samo za jedan postupak restrukturiranja. Ukoliko je privrednom društvu koje je već primilo pomoć u skladu sa ovim Smjernicama potrebna takva dodatna pomoć, to pokazuje da se poteškoće privrednog društva ponavljaju ili da nijesu riješene na odgovarajući način kada je prethodno dodijeljena pomoć. Višekratne intervencije države vjerovatno će uzrokovati probleme moralnog hazarda i narušavanja konkurencije koji su suprotni zajedničkom interesu.

Privredna društva bi trebalo da mogu da prime pomoć u skladu sa Smjernicama samo jednom u periodu od deset (10) godina (tačka 8. Smjernica).

Agencija je zaključila da je na osnovu Plana restrukturiranja Montenegro Airlines-a AD Podgorica iz 2012. godine, Montenegro Airlines-u dodijeljena državna pomoć za restrukturiranje. Komisija za kontrolu državne pomoći donijela je Rješenje br. 01-36/1 od 20.06.2012. godine, kojim je prijavljena državna pomoć Ministarstva saobraćaja i pomorstva po Planu restrukturiranja Montenegro Airlines-a AD Podgorica, ocijenjena kao usklađena sa Zakonom o kontroli državne pomoći¹. Nesporno je da se navedena prijavljena državna pomoć po prednje navedenom planu restrukturiranja ima smatrati državnom pomoći za restrukturiranje u smislu Smjernica.

Tačkom 71. Smjernica se dalje propisuje da, ako je planirana državna pomoć za sanaciju ili restrukturiranje prijavljena Komisiji, država članica mora navesti da li je dotično privredno društvo već prethodno primilo državnu pomoć za sanaciju, restrukturiranje, ili privremenu pomoć za restrukturiranje, uključujući sve pomoći dodijeljene prije stupanja na snagu Smjernica, ali i neprijavljene pomoći. U tom slučaju **i ako je prošlo manje od deset (10) godina od dodjele pomoći, završetka perioda restrukturiranja ili prekida restrukturiranja (zavisno od toga koji je od tih događaja bio posljednji), Komisija ne odobrava dodatnu državnu pomoć u skladu sa Smjernicama.**

U skladu sa tačkom 72. Smjernica, izuzeća od tog pravila dopuštena su u sljedećim slučajevima:

- a) ako se pomoć za restrukturiranje dodjeljuje nakon pomoći za spašavanje kao dio jedinstvenog postupka restrukturiranja;
- b) ako su pomoć za spašavanje ili privremena podrška za restrukturiranje dodijeljene u skladu sa ovim smjernicama a nakon te pomoći nije uslijedila pomoć za restrukturiranje, ako:
 - i. se u trenutku dodjele pomoći u skladu sa ovim smjernicama razumno moglo smatrati da će korisnik biti održiv u dugoročnom periodu i
 - ii. nova pomoć za spašavanje ili restrukturiranje bude potrebna nakon najmanje pet godina zbog nepredvidljivih okolnosti za koje korisnik nije odgovoran;
- c) u izuzetnim i nepredvidljivim okolnostima za koje korisnik nije odgovoran.

Agencija je dodijeljenu državnu pomoć cijenila na osnovu raspoloživih informacija i podataka, te na osnovu dostupnih činjenica, zaključila da ni jedan od slučajeva za izuzeće koji su propisani tačkom 72. Smjernica, nije primjenljiv u predmetnoj upravnoj stvari.

U slučaju ako je proteklo manje od deset godina od dodjele pomoći za spašavanje ili privremene podrške za restrukturiranje, završetka perioda restrukturiranja ili prekida sprovođenja plana restrukturiranja (zavisno od toga koji je događaj bio zadnji), ne

¹ Zakon o kontroli državne pomoći ("Sl. list CG", br. 74/09 i 57/11).

smije se odobriti dodatna pomoć za spašavanje, pomoć za restrukturiranje ili privremena podrška za restrukturiranje.

Navedeno znači da državna pomoć Montenegro Airlines-u nije smjela biti dodijeljena, jer je prošlo manje od 10 godina od dodjele pomoći na osnovu Plana restrukturiranja Montenegro Airlines-a AD Podgorica (navedeni plan restrukturiranja je ocijenjen kao usklađen Rješenjem Komisije za kontrolu državne pomoći br. 01-36/1 od 20.06.2012. godine), a država je morala da provjeri da li se poštuje načelo jednokratnosti pomoći.

U vezi sa prednje izloženim, Agencija je imala u vidu i praksu Evropske komisije, naročito Odluku Evropske Komisije od 9. januara 2012. SA.30584 (C 38/10, ex NN 69/10) o državnoj pomoći koju je Mađarska dodijelila u korist Malév Hungarian Airlines Zrt. U toj odluci, Evropska Komisija je zauzela stav da različite mjere restrukturiranja (mjere koje ne čine "kontinuum restrukturiranja"), u principu narušavaju „*one time-last time*“ princip.

Agencija je pravosnažnim Rješenjem br. UPI-05-430/19-72/27 od 19.04.2021. godine, utvrdila da je državna pomoć dodijeljena u iznosu od 7.266.658,76 eura u 2018. godini i 5.500.000,00 eura u 2019. godini, neusklađena sa Zakonom, pa je istim rješenjem zaduženo Ministarstvo kapitalnih investicija (kao pravni sljedbenik Ministarstva saobraćaja i pomorstva) da preduzme mjere neophodne za povraćaj navedenih sredstava državne pomoći.

Takođe, Agencija je pravosnažnim Rješenjem br. UPI-01-430/21-37/9 od 06.05.2021. godine, utvrdila da Zakon o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro Airlines" A.D. Podgorica nije usklađen sa Zakonom, te da je državna pomoć dodijeljena po osnovu tog zakona neusklađena sa Zakonom, pa je istim rješenjem zaduženo Ministarstvo kapitalnih investicija (kao pravni sljedbenik Ministarstva saobraćaja i pomorstva) da preduzme mjere neophodne za povraćaj sredstava državne pomoći dodijeljene na osnovu tog zakona Montenegro Airlines-u, čime je nedvosmisleno precizirano da se tim rješenjem utvrđuje neusklađenost Zakona o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro Airlines" A.D. Podgorica, te posljedično i neusklađenost i povraćaj sredstava državne pomoći koja je dodijeljena po osnovu Zakona o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro Airlines" A.D. Podgorica.

U rješenjima Agencije br. UPI-05-430/19-72/27 od 19.04.2021. godine i br. UPI-01-430/21-37/9 od 06.05.2021. godine, Agencija je zaključila da ukoliko je prošlo manje od deset godina od dodjele državne pomoći odobrene Planom restrukturiranja „Montenegro Airlines“ AD Podgorica (koji je Rješenjem Komisije za kontrolu državne pomoći br. 01-36/1 od 20.06.2012. godine ocijenjen kao usklađen sa Zakonom o kontroli državne pomoći), državna pomoć Montenegro Airlines-u ne smije biti dodijeljena.

Nakon sprovedenog ispitnog postupka, Agencija je utvrdila da državna pomoć nezakonito dodijeljena po osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-118 od 20.06.2019. godine, Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-210 od 29.10.2019. godine, Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-2641 od 20.05.2020. godine i Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-3062 od 11.06.2020. godine, nije usklađena sa Zakonom, uzimajući u obzir sljedeće relevantne zakonske odredbe, činjenice i dokaze:

- Shodno odredbi člana 10 stav 1 Zakona, radi utvrđivanja ili donošenja, odnosno dodjele individualne pomoći nadležni organ državne uprave, nadležni organ opštine i pravno lice koje upravlja i raspolaže sredstvima javnih prihoda i državnom imovinom prije dostavljanja predloga šeme donosiocu, odnosno donošenja akta o individualnoj državnoj pomoći, Agenciji podnosi prijavu sa predlogom akta i drugom potrebnom dokumentacijom radi davanja mišljenja da li se na osnovu predloženog akta vrši dodjela državne pomoći, najmanje 60 dana prije planiranog datuma utvrđivanja, odnosno donošenja.
- Nezakonita državna pomoć je pomoć koja je dodijeljena bez prethodne prijave ili prije odlučivanja Agencije o usklađenosti te pomoći sa Zakonom, definisano je članom 5 stav 2 Zakona.
- Članom 12 Zakona zabranjuje se dodjela državne pomoći prije odlučivanja Agencije o usklađenosti državne pomoći sa Zakonom.
- Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je kao organ naležan sa poslove vazdušnog saobraćaja, u svojstvu predlagača informacija koje su usvojene predmetnim zaključcima Vlade Crne Gore, iniciralo dodjelu državne pomoći, pa se smatra i davaocem državne pomoći u smislu člana 3 stav 1 Zakona. Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je u konkretnim slučajevima bilo dužno da poštuje odredbe člana 10 i 12 Zakona. Na osnovu Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl. list CG“, br. 49/22, 52/22 i 56/22), pravni sljedbenik Ministarstva saobraća i pomorstva je Ministarstvo kapitalnih investicija.
- Planom restrukturiranja iz 2012. godine, Montenegro Airlines-u je dodijeljena državna pomoć za restrukturiranje, kao društvu u poteškoćama.
- Rješenjem Agencije br. UPI-05-430/21-39/3 od 09.04.2021. godine, precizirano je da se ispitni postupak odnosi na sredstva dodijeljena Društvu za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro Airlines" a.d. Podgorica u iznosu od 6.624.000,00 eura - 2019. godine i iznosima od 79.060,23 eura i 501.641,21 eura - 2020. godine, te je Agencija ispitivala usklađenost dodjele predmetnih sredstava, prema aktima na osnovu kojih su ista dodijeljena.
- U vrijeme dodjele državne pomoći koja je predmet ovog upravnog postupka, Montenegro Airlines je bio privredno društvo u poteškoćama u smislu Smjernica. Višekratne intervencije privrednom društvu u poteškoćama dovode do narušavanja konkurencije koje su suprotne zajedničkom interesu.
- Imajući u vidu da se privrednom društvu u poteškoćama državna pomoć može dodijeliti samo jednom u deset (10) godina, te činjenicu da je Montenegro Airlines-u takva pomoć dodijeljena 2012. godine, a da je Agencija, na osnovu dostupnih činjenica, zaključila da ni jedan od slučajeva za izuzeće koji je

propisan Smjernicama nije primjenljiv u slučaju Montenegro Airlines-a, ista činjenica predstavlja bitan razlog zbog kojih se državna pomoć, dodijeljena predmetnim zaključcima Vlade Crne Gore ne može smatrati usklađenom sa propisima o državnoj pomoći, s obzirom da je predmetna državna pomoć dodijeljena 2019. i 2020. godine, pri čemu ista nije već utvrđena Planom restrukturiranja Montenegro Airlines-a AD Podgorica, ocijenjenim od strane Komisije za kontrolu državne pomoći (kao pravnog prethodnika Agencije).

- Članom 5 stav 3 Zakona, propisano da je neusklađena državna pomoć, pomoć koja ne ispunjava zahtjeve utvrđene Zakonom.

Imajući u vidu iznijeto činjenično stanje, Agencija je u skladu sa svojim zakonskim nadležnostima odlučila kao u tački 1. dispozitiva ovog rješenja. S tim u vezi, Agencija nije prihvatila predlog punomoćnika Montenegro Airlines-a da obustavi ovaj ispitni postupak.

Posljedično, Agencija je ocijenila da je državna pomoć dodijeljena u iznosima od 2.824.000,00 eura, po osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-118 od 20.06.2019. godine i 3.800.000,00 eura, po osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-210 od 29.10.2019. godine u 2019. godini i 501.641,21 eura, po osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-2641 od 20.05.2020. godine i 79.060,23 eura u 2020. godini, po osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-3062 od 11.06.2020. godine, društvu Montenegro Airlines, neusklađena sa Zakonom, te da je Montenegro Airlines dužan da vrati predmetnu neusklađenu državnu pomoć, u iznosima kako je navedeno, a na koje se obračunavaju kamate za period od dodjele svake pojedinačne pomoći, do dana donošenja rješenja o povraćaju i plaćaju zatezne kamate u skladu sa zakonom kojim se uređuje zatezna kamata.

Članom 25 stav 1 Zakona, propisano da je davalac državne pomoći dužan da preduzme mjere neophodne za povraćaj sredstava pomoći od korisnika, u roku utvrđenom rješenjem Agencije da je dodijeljena državna pomoć nezakonita ili neusklađena, te kako je saglasno odredbi člana 26 stav 1 Zakona, davalac dužan da povraćaj neusklađene državne pomoći izvrši bez odlaganja, a najkasnije u roku od četiri mjeseca od dana dostavljanja rješenja iz člana 25 Zakona, to je Agencija odlučila kao u tački 2. dispozitiva ovog rješenja. Shodno članu 26 stav 3 Zakona, na povraćaj pomoći utvrđen rješenjem iz člana 25 Zakona primjenjuju se opšti propisi o naknadi štete.

S obzirom da je članom 26 stav 2 Zakona, propisano da u cilju povraćaja sredstava iz stava 1 ovog člana, davalac je dužan da u roku od dva mjeseca od dana prijema rješenja o povraćaju, sačini i Agenciji dostavi plan povraćaja sa mjerama i rokovima za njegovu realizaciju ili obavještenje o preduzetim mjerama za povraćaj.

S obzirom da je shodno članu 26 stav 2 Zakona, u cilju povraćaja sredstava iz stava 1 člana 26 Zakona, davalac dužan da u roku od dva mjeseca od dana prijema rješenja

o povraćaju, sačini i Agenciji dostavi plan povraćaja sa mjerama i rokovima za njegovu realizaciju ili obavještenje o preduzetim mjerama za povraćaj, Agencija je odlučila kao u tački 3. dispozitiva ovog rješenja.

Kako je članom 25 stav 2 Zakona propisano da je korisnik državne pomoći dužan da vrati nezakonitu, odnosno neusklađenu državnu pomoć, Agencija je odlučila kao u tački 4. dispozitiva ovog rješenja.

Imajući u vidu da je odredbom člana 25 stav 3 Zakona propisano da na iznos pomoći koju je korisnik dužan da vrati, obračunava se kamata za period od dodjele pomoći do dana donošenja rješenja o povraćaju i plaća zatezna kamata u skladu sa zakonom kojim se uređuje zatezna kamata, Agencija je odlučila kao u tački 5. dispozitiva ovog rješenja.

Odredbom člana 94 Zakona o upravnom je propisano da ako je upravni postupak koji je pokrenut po službenoj dužnosti okončan povoljno za stranku, troškove postupka snosi javnopravni organ koji je postupak pokrenuo, ako nije drukčije propisano. S obzirom da je Agencija donijela rješenje kojim se utvrđuje da je državna pomoć, nezakonito dodijeljena Montenegro Airlines-u, po osnovu Zaključaka, neusklađena sa Zakonom, te naložila povraćaj predmetne neusklađene državne pomoći, koju je Montenegro Airlines dužan da vrati, ne može se smatrati da je predmetni postupak okončan pozitivno po stranku u smislu Zakona o upravnom postupku. Imajući u vidu prednje navedeno činjenično stanje, Agencija je shodno članu 94 stav 4 Zakona o upravnom postupku, tačkom 6. dispozitiva ovog rješenja, odbila kao neosnovan zahtjev punomoćnika Montenegro Airlines-a, advokata Mihaila Bojovića za naknadu troškova postupka na ime pristupa na jednu odloženu i jednu održanu usmenu raspravu, po AT-u, uvećanu za PDV, koji je izjavljen na Zapisnik o nastavku usmene rasprave br. UPI-05-430/21-39/32 od 06.07.2022. godine.

Uputstvo o pravnoj zaštiti: Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda Crne Gore u roku od 20 dana od dana prijema ovog rješenja.

PREDSJEDNIK SAVJETA
Dragan Damjanović

Dostavljeno:

- Ministarstvu kapitalnih investicija, Rimski trg br. 46, 81000 Podgorica
- Advokatu Mihailu Bojoviću, Ul. V Proleterske Brigade br. 41, 81000 Podgorica
- u spise predmeta
- a/a